

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szög 4 kor., minden további szó 4 fill.

Helyzet-logika Nyitramegyében.

Rendes tavaszi közgyűlésének küszöbén áll Nyitramegye törvényhatóságának bizottsága.

Nem bocsátkozhatunk most annak találgatásába, hogy a vármegyét kormányzó szabadelvű bölcsesség, mit fog kifőzni arra az állásfoglalásra nézve, melynek szüksége a tényleges politikai helyzettel szemben a közgyűlésen felmerül, de alkalomszerűnek tartjuk felhívni olvasó közönségünk figyelmét azokra a megaláztatásokra, kompromittáló határozatokra és helyzetekre, melyek az intéző körök határtalan elvtelensége és szolgálkúsága folytán árnyat borítottak a törvényhatóságra.

1. Az 1901-iki választások után történt, hogy a törvényhatósági bizottság nagy garral bizalmat szavazott Thuróczy Vilmos főispánnak, elégtételül azokért a támadásokért, melyek a főispánt politikai működése miatt érték. A nagyhangú manifesztáció egyúttal annak az érületnek a kifejezése akart lenni, hogy bár a választások a szabadelvű párt hátrányát idézték elő, azért a törvényhatóság többsége mégis meg van elégedve az ő főispánjával. Ez tehát egy lelkes tüntetés volt a főispán mellett. Abban a percben ezt követelte a helyzet logikája.

2. Néhány hét múlva menesztették a főispánt, a ki a törvényhatósághoz intézett bucsuiratában azzal okolta meg lemondását, hogy mivel a választások Nyitramegyében a szabadelvű párt ellen ütöttek ki, ennélfogva kötelességének tartotta levonni a helyzetből a következtetést. A törvényhatósági bizottság többsége erre imigyen kezdett gondolkodni: Dobzse, mi ugyan szörnyen meg

voltunk elégedve a főispánunkkal, de ha most már a kormány nincs vele megelégedve és ő sincs megelégedve önmagával, hát minek törjük mi magunkat a vele való megelégedés után! Hagyjuk őt elszállani békeségben. És nyomban határtalan lelkesedéssel üdvözölték — a helyzet logikájának kifolyásaképp — az új főispánt.

3. Az 1903-iki májusi közgyűlésen az ellenzék több órán át tartó heves vitában erélyesen követelte, hogy a törvényhatóság állást foglaljon a hadsereg indokolatlan követeléseinek kapcsán támasztott nemzeti igények mellett, melyekért akkor nagy harc folyt a képviselőházban. A szabadelvű többség nem adott helyt a nemzeti igénykeresetnek, hanem pálcát törve az ellenzék felett, bizalmat szavazott a kormánynak, melynek akkor nem szolgáltek bizalmi szavazatára, hanem inkább a nemzeti közérület forrásából eredő támogatásra lett volna szüksége. De a bizalmi szavazat felkudart, mert ezt tartották akkor a helyzet logikai követelményének.

4. Néhány hét múlva a Széll-kormány megbukott, Khuen erőlködése hiába valóknak bizonyultak be, a közhangulat erősen a szabadelvű párt ellen fordult, melyet a nemzeti ügy legnagyobb akadályának tartottak. Ezen nyomás alatt az eddig érzéketlen tömeg megmozdult, a vidéki szabadelvű pártkörök egymásután csatlakoztak a nemzeti ügyszóhoz, mert biztosra vették, hogy bárki is jön Khuen után, az nem hozhat mást a tarso lyájában, mint a nemzeti vívmányokat. Természetes, hogy a nyitramegyei liberálisok sietve álltak be a nemzeti bajnokok sorába, s az októberi közgyűlésen — tehát öt hónap múlva a májusi közgyűlés után — az állandó választmány már az ellenzék is kielégítő kuruc javaslatot terjesztett

a törvényhatósági bizottság elé. Ezt diktálta akkor a helyzet logikája.

5. A nemzeti vívmányokból semmi sem lett, Tiszának sikerült a szabadelvű pártot a bécsi körök szándékai szerint megoldozni, az ellenzék letörni, úgy hogy 1904. januárban már csak egy kisded csapat küzdött a parlamentben a cudarul elejtett ügy védelméért. Épp akkor tartott Nyitramegye törvényhatósági bizottsága rendkívüli közgyűlést, mely egyszersmind a bizottság első közgyűlése volt a Tisza-kormány kinevezése óta. Az ellenzék kifejtve álláspontját, most is szigorú elvi következetességgel a nemzeti jogok érdekében foglalt állást. A szabadelvű párt emberei azonban, ugyanazok, a kik még néhány hónap előtt nemzeti viseletben táncoltak, most labanc jelmezt öltve, lerántották a parlamenti küzdőket a sárga földig és bizalmat szavaztak a nemzeti jogok elikkasztójának, gróf Tisza Istvánnak. A helyzet logikája akkor, ezzel a követeléssel lépett fel.

6. Az előző pontban említett szabadelvű állásfoglalásnak es bizalmi szavazatnak az volt a főindító oka, hogy a törvényes rend helyreállítása olyan elsőrendű szükség és kötelesség, mely előtt minden más érdeknek háttérbe kell szorulnia. Nemsokára maga gróf Tisza István törte át a törvényes rendet a november 18-iki csínynyel, s akkor a törvényhatóság szabadelvű pártja a december 7-iki rendkívüli közgyűlésen, nyíltan helyeselte ezt a törvénszegést, kifejezte legteljesebb bizalmát a kormány működése iránt, óriási többséggel tüntetőleg megszavazta az erre vonatkozó határozatot, s azt rögtön táviratilag küldötte meg a kormányelnöknek. A törvényes rend nagy hívei egyszerre átvetettek a törvénytelen pártolói, az erényhősökből bűnpalástolók lettek. Történt vala

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRCÁJA.

Egy nyitrai főispáni beiktató a XVIII. században.

A nyitrai sz. Ferenciek zárdájában egy el-sárgult foliansokból álló ócska könyvet őriznek, melynek címe: „Historia Domus.“ A fakó sok helyütt már nehezen olvasható írás sok érdekes feljegyzést tartalmaz a XVIII. század elejéről és további éveiből. Meg van örökítve benne a többi közt elég körülményesen gróf Erdődy József, varasdi főkapitány nyitrai főispánna való beiktatása, melyet latin eredetiből csak nem szó szerinti közlünk. A feljegyzés következőleg hangzik:

1798. év elején jan. 15-én pedig tartott a nyitrai főispán beiktatása olyan fénynyel, aminőt Nyitra városa még nem látott, t. i. monyoróke-reki Erdődy József gr. ő exciájának, Varasdvár és Koloshegy örökös kapitányának, Varasd vármegye örökös főispánjának, cs. és kir. kamarás és belső titkos tanácsos. Amely beiktatásra kilenc vármegyéből gyülekeztek küldöttségek, és rendkívül díszes banderiumok, papság és nemesség rendkívüli nagy számban, úgy hogy ebben a zárdában minden lakható hely megtelt a vendég

urakkal, a rendtagok pedig szorongtak, sőt éjjelnappal a vendég urakkal összekeveredve maradtak.

Jan. 14-én délután elébe mentek a banderiumok a nagyméltóságú grófnak egész a párutcai és könyöki erdők közepén levő kocsmáig, és innen nagy kísérettel a nyitrai vár ágyudörgése („boatu et fragore tormenti bellici“) mindenféle zeneszerek hangjai mellett egész a megyeházáig kísérték „mint valami kis királyt“ („velut neo inaugurandum Regulum“).

Ezen fényes kíséretben négy helyen üdvözölték: 1. A párutcai kurianál a zsidók testülete Mózes szövetségi szekrényével (!), Mózes vesszejével, arany és ezüstben csinált különböző zsidóbetűkkel, a rabbinus által mondott német-zsidó üdvözlő beszéddel.

2. A törökkapunál a városi jegyző latin nyelven üdvözölte.

3. A B. Szűz kegyesrendű szegény szerzetesei intézetének bejáratánál, Zimányi Lajos rector és gimnáziumi igazgató latin nyelven üdvözölte, de mivel (a szónok) leesett, csak rövid ideig tartott („... sermone latino perorato, sed propter lapsum Personae in terram in brevi interrupto“).

4. A vármegyeházán kitünő latin beszéddel Uzsovics Ferenc első aispán által, és elkészülvén

a vacsora, hozzáültek ő excellentiájával igen sok főúr és négy herceg.

Jan. 15-én a mi templomunkban (t. i. a ferencieknél) a hercegek, mágnások és nemesek valamint ő exciájának a főispánnak jelenlétében mintegy d. e. 11 óra táján volt Veni Sancte és ünnepélyes sz. mise, melyet Hersching Dániel, püspök és a nyitrai káptalan nagyprépotja mondott. Ennek végeztével a karok és rendek nagy fénynyel elkisérték ő exciáját a vármegyeházára, hol gr. Csáky József, Szepesmegye örökös főispánja és Magyarország alkancellárja által beiktattatott, és Jó és Vivat kiáltások között leült a hercegekkel és mágnásokkal a legválogatottabb és örömteljes ebédhez.

Jan. 16 és 17-én a nemességet szelvények segítségével („per biletas“) szétosztották az ő exciája költségén tartandó ebédekre. A várba 100 személy jutott, a kispapok seminariumába 80, a mi zárdánkba 60, a piaristákhoz egyházi és papi személyek 60, minden kocsmában és a városházára százan és százan voltak elhelyezve. A vármegyeházán a hercegek és mágnások három teremben, vörös, zöld és fehérben helyezkedtek el. A mondott helyek mindegyikében a legkülönfélébb ételeket szolgálták fel nagy bőséggel. S amint az ilyen főúrhoz illik, bor is bővíben folyt, fehér

pedig ez, mert így parancsolta a helyzet logikája.

Vajjon mi lesz a helyzet logikája a szabad-
elvpártra nézve a legközelebbi közgyűlésen, má-
jus hó 25-én? Olyas valami mindenesetre, a mit
a fentebb előadott politikai jellemtelenségek méltó
folytatásának lehet majd tartani.

Más törvényhatóságok magok csinálják ma-
guknak a helyzeteket alkotmányos érzékükkel és
józanágukkal. Uralkodnak a helyzetek felett a
politikai következetesség erejével és az egyenes
utakon járó ész logikájával. Nyitramegyében az
adott helyzetek diktálják a bölcseséget a törvény-
hatósági bizottság többségének, itt a helyzet az
úr a többség akarata felett és az értelem nélküli
alkalmazkodás az irányító, a politikai magatartás
határvonalainak megjelölésénél. És mivel a politi-
kai helyzeteket sokszor ellentétes törekvésű és
jellemű emberek alkotják meg, nem csoda, ha
Nyitramegye vezetői az egymással össze nem függő,
sőt inkább egymásnak ellenmondó helyzetek pa-
rancsszavát követve, egyik képtelenségből a má-
sikba kergettek bele a törvényhatósági bizottság
többséget.

Igy lett Nyitramegye tanácssterme a politikai
jellemtelenségek iskolájává, melyben a törvény-
hatósági állásfoglalások legnagyobb abszurdumai
is buján termettek.

Am ha ezekben az állásfoglalásokban csak a
szabadelvpárt hírneve volna érdekelve, egy szó-
val sem sajnálkoznánk azok felett, mert a szabad-
elvpárt reputációjához ezek az állásfoglalások
teljesen méltók, de az egész vármegye jó hírnevé-
ről van itt szó, melyet képtelen politikai maga-
tartással gúny és nevetség tárgyává tenni, senki-
nek sem áll jogában. Lealázza és kompromittálja
a vármegyét az, ha törvényhatósága cigány gyer-
keket módjára ott bukfenekzik az út porában, a
helyzetek fogatán robogó kormányok előtt.

Elérkezett immár a legfőbb ideje annak,
hogy a törvényhatósági bizottságnak alkotmány-
tisztelő, komoly és önértékes tagjai, a kik hála
Istennek még elég szép számmal vannak, össze-
álljanak és a vármegyét kompromittáló megalá-
ztatásoknak véget vessenek.

Omikron.

Gróf Batthyány Vilmos bérmautja.

Ő Meltósága dr. Batthyány Vilmos gróf
püspök coadjutor ur f. hó 15-én a deli vonattal
indult fáradság teljes bérmautjára Trencsen me-
gyébe. Trencsen megye határáról útja valóságos
diadalmenet, minden állomáson a legnagyobb öröm-
mel és pompával a tiszteletnek és szeretetnek

és vörös, újhelyi és tokaji, hogy mindenki abból
és annyit válasszon, amiből amennyi neki tet-
szik. Estére 6 óra táján mindenkinek szabad be-
menete volt a megyeházára, hogy ott zenében,
táncban és különböző csemegekben (variis embro-
siis) gyönyörködjenek.

A mi zárdánkban a nagyságos, tekintetes
és szerzetesi asztaltársaság az első ebédnél a
marhahus után a beiktatott kegyelmes ur egész-
ségére ivott, és hat tekintetes küldöttségi tag
felkötven kardjaikat kívül vitték e felköszöntőt
ő exciájának, ki a megyeház veres termében a
hercegekkel ebédelt.

Ezen első jelentést ő exciája örömmel és
halálal fogadván azonnal felkelt az asztaltól és
ragyogó hintóba ülve kezdve a püspökvártól az
összes vendégtelepeket meglátogatta és az asztal
főhelyén, a számára odahelyezett szék mellett
állván tokaji borral viszont a vendégekre üritette
poharát. A mi zárdánkban mindegyiknek meg-
hagyta, hogy maradjon ülve, csak a pater guar-
dian kísérhette el egész a hintóig, midőn nem-
sokára távozott.

Jan. 18-án nyílt meg a megyei gyűlés, mely
két napig tartott, azután szétoszolva a nemes-
ség, harmadnap, azaz jan. 21-én ő exciája is
távozott Nyitráról.

őszinte nyilváníttával fogadták. Sztrícén, Baán-
ban, Miticen, Szoblahón, Turnán nagy sokaság
várta a püspököt hozó vonatot, s mindenütt lel-
kes éljenzéssel fogadták a vonat megérkezését.
Szoblahón mint a trencseni járás határállomásán
Motesiczky Imre főszolgabíró üdvözölte ő Meltó-
ságát. Trencsenbe érkezve, a vonatról kiszálló
püspök urat lelkesen megéljenzte az ott várakozó
ezernyi közönség, majd Ucsnay Ernő polgármes-
a városi tanács elén igen szívélyesen üdvözölte ő
Meltóságát. Kocsiba ülve az intézetek növendékei-
nek sorfala között megindult a menet a föllobogózt
s ünnepi díszbe öltözött városon át a plebánia
templom felé. A templom melletti meredek ka-
paszkodón az egyik ló megcsúszott s elesett; s
miután a kocsit visszafelé kezdett csúszni, ő Meltó-
sága és dr. Puchovszky szertartó egy ügyes ug-
rással kint teremttek a kocsiból s azután gyalog
folytatták utjukat a templom felé. Egy kis ijedt-
ségen kívül más baj nem esett. A templomban
adott püspöki áldás után a plebánia lakba vonult,
ahol a küldöttségeket fogadta. — A megye tiszti
karát Osztróluczy Géza főispán vezette, a kato-
naság, törvényszék, város, pénzügyigazgatóság,
evangelikus és izraelita hitközségek, tanfelügye-
léség, gymnasium küldöttségek megjelentek a
Püspök úr üdvözlétére.

Másnap, f. hó 16-án a bérmálás napján 8
órákor mondotta őmeltósága a sz. misét, utána
Quapil káplán szent beszédet tartott, a melynek
befejeztével kezdetét vette a bérmálás szentsé-
gének a kiosztása, a megbérmáltak száma körül-
belül 450. — A bérmálás befejezte után megál-
dotta a templom mellett felállított szikla-barlang-
ban gyönyörű lourdi sz. Mária szobrát. Ennek
végeztével a trencsenmegyei lelkészkező papság
tisztelgesét fogadta, akiket — mintegy 60 tagot
— Szteszkal József t. kanonok, predméri esperes
plebanos vezetett őmeltósága elé, magasan szár-
nyaló, szép beszédben fejezvé ki azok hódolatát
és tiszteletét, a melyre a Püspök úr meghatottan
válaszolt. — Majd látogatásokat tett a főispán,
alispán, ezredesek, törvényszéki elnök, polgár-
mester, gimnázium, leányiskolák és kórházban.

1¹/₂-kor diszebed volt az Erzsébet-szálloda
nagytermében, melyet a Püspök úr tiszteletére
Osztróluczy Géza főispán adott, s melyen az egész
Trencsenmegyéből vagy 250-en vettek részt. Az
első felköszöntőt a főispán úr mondotta a legelső
magyar emberre, az apostoli királyra, majd egy
monumentális szónoklatban a világot megújító ke-
reszténység nagy érdemeiről, népboldogító hatá-
sáról a legnagyobb lelkesedés között beszélve, a
világot megváltó ker. tanának apostoli hirdetőire.

Eddig a feljegyzés. Itt csak azt jegyezzük
meg, hogy a XVIII. században is a főispáni be-
iktatásnak legfőbb mozzanata volt a jó — ebéd.
S ő excellentiája úgy látszik nagyon jól tudta
miként kell „legyet fogni“, mert éppen ezen jó
ebédnek köszönheti, hogy oly körülményesen
emlékeztek meg installációjáról a XVIII. század-
ban, sőt csakis annak köszönheti a régen porla-
dozó kegyelmes ur, hogy megemlékeznek beik-
tatásáról nem csak a tizenennyolcadik században,
hanem még a huszadikban is. X.

Hová tegyük a grótot, bárót, doktort?

Irta: Jókai Mór.

Tudományos körökben s a napi sajtó hasábjain hetek
óta élénk vita folyt arról a kérdésről, hogy a gróf, báró,
doktor stb. címeket a név elé, vagy utána kell-e írni.
Nem érdektelen dolog, hogy erről a kérdésről mintegy
tiz évvel ezelőtt is vitatkoztak s akkor Jókai Mór alábbi
cikkekben szólott bele az eszmecserebe, melynek feleleve-
lítését alkalmosszerűnek tartjuk.

A Bach-korszak elején egy nagy felföldi vá-
rosunkban meghonosodott egy Csehországból be-
települt hivatalnok. Derek ember volt, előkelő
állást foglalt el, Herr von Kotz volt a neve. Volt
már egy humaniorákba járó fia, akit további tu-
dományos képzés végett felküldött a helybeli gim-

Bende Imre ő Excellentiájára és annak coadjuto-
rára Batthyány Vilmos gr. püspök úrra üritette
poharát. — A hatás leirhatatlan volt. Percekig
tartó és szünni nem akaró eljenzés és taps jutal-
mazta a ritka szónoki hévvel lelkesen előadott,
és főispáni ajkáról eddigelé hasonló szellemben
még aligha elhangzott beszédet. Utána a Püspök
úr igen szép és lendületes beszéd keretében kö-
szönte meg a főispánnak a tisztelet és figyelem-
nek eme rendkívüli megnyilatkozásait, a főispán
úr és családja eltetésével fejezte be lelkes beszé-
dét. Majd Kompánek József sztricei esperes plebá-
nos üdvözölte a Püspök úr őmeltóságát a papság
nevében, utána dr. Teszelszky József n.-bittsei
esperes-plebanos a kath. clerus köszönetét tolmá-
csolta a főispán úrnak.

Ebéd után még egy pár látogatást tett őmel-
tósága, s 6 órákor nagy sokaságtól kísérvé indult
a vasúthoz, a hol újból és újból lelkes ovációkban
részesítette a közönség a főpásztort. — Isten ál-
dása kísérje megkezdett fáradságos bérmautjában.

Boltizár József †.

Az esztergomi egyházmegyének nagy gyásza
van, melyben mi is a legmélyebb részvet-
tel osztozunk. Boltizár József, felszentelt püspök,
érseki vikárius majd Nagy-Szombatban, majd pe-
dig Esztergomban, élete 85. évében május 16-án
elhunyt. A megboldogult Nyitramegyében kezdte
papi pályáját, mert a bécsi egyetemről, hol hit-
tani tanulmányait végezte, *Nyitra-Ujlakra* került
1844-ben mint ujmisés káplán. Itt azonban csak
néhány hónapot töltött, mert már a mondott év
végén Esztergomba került az aulába, hol 1852.
primási titkár, majd 1857. selmebányai plebanos
lett, mely működésben 17 évet töltött. Időközben
1872-ben országgyűlési képviselő is volt ugyan-
csak Selmebányán.

Békés, szelid természete, jótekonysága örökké
emlékezetes marad selmebányai hívei előtt, ugy-
annyira, hogy mikor 1874-ben esztergomi kanonok
lett, a selmeciek deputációjában kértek Simor her-
cegprimást, hogy ne vigye el tőlük szeretett lel-
készüket. Szelid, mindent kiegyenlítői óhaját ter-
mészete legutóbb viselt magas állásában sokban
hozzájárult, hogy az esztergomi egyházmegyében
utóbbi időben — nem minden ok nélkül — lábra-
kapott elégedetlenség még nem öltött nagyobb ará-
nyokat. Mindenki iránt szívélyes, előzékeny volt
a leereszkedésnek minden negyelezése nélkül; úgy
hogy még az is, akinek nem teljesíthette kérését,

náziumba. Az első lecke után sirva jött haza a
fiu, elpanaszolta az apjának, hogy őt a professor
kicsúfolta, azt mondta neki, hogy: „Kotzur“, ami
csehül annyit jelent, hogy „kandur“. — Herr
von Kotz felháborodva sietett fel a professor
lakására; a koszpédjét is felkötötte s támadt kö-
zöttük a következő szóváltás:

— Professor ur az én fiamat így szólította
meg „Kotzur“; miért tette ezt?

— Mert a retorikába járó tanulóknak neve
után az „ur“ címet szokás ragasztani, ami néme-
tül annyit tesz, hogy „Herr“, csehül pedig „Pan“.

— Az helyes; de hát a „Herr“, a „Pan“
elől ragasztatik a névhez.

— Az „ur“ azonban hátul: ez a magyar
nyelv szokása.

— Én nem tőröm a szokásokat! az én fia-
mat urazza ön elülről.

Igy lett a kis rhetorból, felsőbb kivánságra
„Urkotz“, ami aztán még tréfásabban hangzott.

A negyvenes években erős hírlapi vita volt
afelett, hogy egy nagyhatású Dumas-írta francia
darab címének „Lázár a pásztor“, helyes-e a szó-
rakása. A nyelvészeti taggyűlések azt állították,
hogy rosszul íratik ekként, magyarul így helyes:
„A pásztor Lázár“. Mikor aztán „Pásztor Lázár“

nem elcsüggedve, de megvizsgálódva távozott Boltizár József környezetéből. A nagy fáradtsággal járó bérma-körutakat még 80 éves korában, sőt még azontul is a legnagyobb önmegtadással teljesítette.

És ez nem konvencionális elismerés, melynek koszorúját szívesen tesszük le nagyjaink ravatárára, hanem a legmélyebb meggyőződés kifejezése, melyet kivétel nélkül osztanak mindazok, akiknek szerencsésük volt a megboldogult püspök lebilincselő személyével csak egyszer is találkozhatni.

Különösen mély benyomást tett bérma-lási szónoklataival, melyeket minden pathosz kerülésével ihletett kenetteljes szavakkal tudott előadni. E sorok írója, mint papnövendék, ismételen tanuja volt a nagy elhunyt ilyenmü ténykedésének. Öröm volt ilyenkor nézni, mint csüggött ajkain a hallgatók figyelme, mert a magyar, tót vagy német nyelvet egyforma könnyűséggel kezelte. Egyszerű, keresetlen szavaival nagyobb hatást ért el, mint más, egyébként bármily jeles készütségű szónok.

Simor kardinalis annyira szerette, hogy bérma-körutjain ket-három órai távolságról Boltizár-nak mindig Bajcsra kellett naponkint visszatérnie, míg a hercegprimás ott nyaralt, vagy míg a hercegprimás más községekben bérma-lt, naponkint Bajcsra volt a találkozájuk.

Az esztergomi egyházmegyei kormányzatot személyében nagy veszteség érte, melyet csak nehezen fognak tudni pótolni, mert nem lesz könnyű találni olyan embert, aki oly lelkiismeretes hivatalnok legyen, mint ő, ki a viszonyok oly alapos ismeretét és ellenség-jóbarát által egyaránt kifejezett tiszteletnek oly magas fokban birtokában volna, mint az elhunyt püspök, Boltizár József. Béke poraira!

A városi építési szabályrendelet fellebbezés alatt.

Nyitra város képviselő testülete f. hó 11-én tartotta rendes havi közgyűlését. A gyűlés délután 3 órától este 7/9-ig elhúzódott, mert egy a város jövő szabályozására messze kiható építési szabályrendelet volt napirendre tűzve a 7-ik pont alatt. Az építési szabályrendelet tervezete 47 nyomtatott oldalt tartalmaz 135. §-sal. Ezt gyors egymásutánban tárgyalták le a nevezett közgyűlésen, hogy a vármegyei tavaszi gyűlésen megerősítési záradékkal ellátva törvény erőre emelkedjék.

Azonban a városi közgyűlés ezen szabályzatát a képviselőtestület egy nagyrésze megfellebbezte. Ezen hosszú és alapos érvekkel megokadalt fellebbezésből csak a következőket, emeljük ki. A szabályrendelet a képviselők között csak május

9-én osztott ki, már pedig egyéb elfoglaltság mellett 135. §. alapos tanulmányozására 2 nap nem elegendő. A szabályrendelet tárgyalását 1/2,5 kezdtek tárgyalni, az idő előrehaladottságára való tekintettel indítványozták, hogy vétessek le napirendről, de ennek dacára is tárgyalás alá vették; — 6 1/2 óráig eljutottak a 12. §-hoz, és 26 képviselő volt jelen, ekkor 13-an lassan távoztak úgy, hogy a 40. §-nál már csak 13 városi atya volt jelen; a 89. §-nál 7 1/2 órakor csak 8-an tartottak ki és gyors egymásutánban letárgyalták a 135 §-t 3/4,9-ig. Ezen nyolc képviselő pedig a fellebbezés szerint nem határozhat olyan életbevágó kérdésben, ahol 120 képviselőt számlál a közgyűlés. A tárgy fontossága megkívánta volna a rendkívüli közgyűlés összehívását.

De megfellebbezik a 126. §-t különösen, mert az építési kisajátítási díjak igen magasak, □ méterenkint 12 fillér, s minden emeletért is 12 fillér jár, holott a régi szabályzatban 4 fillér szerepel, hozzászámítva a csekélységet, ami a szepitészeti egyletnek jutott.

A városra nézve hátrányos a 128. §., mely szerint a befolyó díjak fele a városi mérnököt illetné, ami évente 1000—1200 koronára fölmegy, s így 30 év alatt 30—35,000 koronára jövedelmet vonna el a várostól, pedig a szakmunkát (t. i. a város szabályozása tervezetét) szakemberek állítása szerint 6000—8000 koronáért meg lehetne csinálni, erre azonban pályázatot kellene hirdetni, mivel a városi mérnök amugy is aanyira el van foglalva, hogy munkáját alig képes elvégezni.

De kifogásolják a 131. §-t, melyben a város IV—V. kerületeiben bérkocsit is kívánnak a helyszíni szemlét tartó bizottság részére.

Mindenesetre méltányos dolog lett volna ily fontos ügyet külön és sokkal korábban hirdetett rendkívüli közgyűlésen tárgyalni, s különösen a 128. §. tárgyalása, ahol a városnak oly anyagi előnyéről van szó, sokkal nagyobb érdeklődést érdemelt volna; de nem csodálkoznak azon, hogy 6 órai fárasztó tárgyalás után az illető városi képviselőknek nem jutott eszébe, hogy sokkal fontosabb a város közérdeke, mint egyes hivatalnokának tulságos jutalmazása. Azt hisszük, hogy ezen méltányos fellebbezés kellő méltánylásban fog részesülni.

Ujdonságok.

Ellenzéki értekezés. A Nyit-ravármegyei Ellenzék folyó hó 24-én délután 6 órakor, Nemcesk Ferenc prépost-kanonok úr lakásán értekezletet tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja *Az elnökség.*

„Aduit in congregatione populi Comes Uzindur Dörgedelmy“.

Igy helyes. Ez csak cim.

Hanem aztán: „A gyűlés végeztével jóllakatta az egész sokaságot Dörgedelmy Uzindur gróf“.

„Finita congregatione bene habitavit totam multitudinem Uzindur Dörgedelmy comes munitissimus“.

Ez meg így helyes. Ez már minőség.

Azonban a grófnak hitvestársa is lesz . . .

Hát azt hogyan lássuk el titulussal és minősítéssel?

A teljesen korrekt név így hangzanék:

„Gróf Kriptavári Dörgedelmy Uzindurné, született Terrahegyi Rákostavy Orsolya grófnő“.

Ez nagyon hosszú: sem társalgásban, sem irodalomban meg nem szokható.

Még csak egyet.

Ha én így írom a nevemet „Doktor Jókai Mór“, az helyes, mert igaz, de ha úgy írom, hogy „Jókai Mór doktor“, az már nem igaz; így csak a tarokkpartiban hinák, ha valakin eret találok vágni (de ez nagy ritkaság!)

Doctorrá avatás. Zsiska Pál nagyta-polcsányi segédlelkész f. hó 23-án avatják hittudorrá a bécsi egyetemen. Az új doctor középiskolai és egyetemi tanulmányait, valamint szigorlatait kitüntetéssel tette le, s hogy nem avatják föl „sub auspiciis“ ennek az az oka, hogy soká kellene várnia, míg rákerülne a sor, mert Bécsben a kitüntetéses szigorlatok ritkaság számba nem mennek, és sokan vannak, akik ezen kitüntetésre aspirálnak.

Bérma-lás Nyitrán. Mult vasárnap május 14-én végezte gr. Batthyány Vilmos felszentelt püspök-coadjutor ur ő mlga első főpásztori, ténykedését az egyházmegye területén, midőn a piaristák templomában mintegy 900 hívőnek kiosztotta a bérma-lás szentséget. Áldásos esővel köszöntött be a reggel, mely bármily termékenynek latszott is, attól lehetett tartani, hogy elmossa sok száz embernek örömpajját. Hála az Égnek reggel hét óra előtt megszűnt az eső, s kilátás volt a szertartás zavartalan lefolyására. A piaristák temploma előtt már akkor hemzsegett a nép. A szent Lászlóterem sátrak voltak felítve, a templom bejáratánál tűzoltók és rendőrök ügyeltek a rendre, mely mindvégig a legnagyobb pontossággal betartatott. A templom bejáratánál Biringer Ádám c. kanonok plebános fogadta az érkező fiatal püspököt, ki csendes misét mondott, utána Cseffalvay Aladár sz. beszédet tartott, melynek végeztével gr. Batthyány püspök a thronuson magára öltve az egyházi ruhát, felment az oltár lépcsőire. A templomban sok százan megilletődve várták a szertartás kezdetét, de nem kevésbbé volt megilletődve maga a fiatal püspök, mert hiszen ez volt első egyháznagyi funkciója. Hangja reszketett a meghatottságtól, midőn a bevezető szavakat mondá: „Spiritus Sanctus superveniat in vos et virtus Altissimi custodiat vos a peccatis.“ Azután elmondván az előirt imát elkezdődött a bérma-lás. A szentélyben Nemcesk Ferenc, Mihálik József kanonok urak, Sarvaság Géza, dr. Franciscy Lajos, Hevera János, Bezák István, dr. Klobusiczky Károly, Dombay Hugó, Orel Géza p. ü. igazg. helyettes stb. mint bérma-tyákat láttuk a többi közt. Az asztisztenciában pedig Kutvaszer István, Kondor István, dr. Puchovszky Balint, dr. Cserenyey István, Schmidt Leo és Skrabik Endre vettek részt. — A templomban festői látványt nyújtott a sok koszorúval diszitett női közönség, ur, iparos és földműves osztályból vegyesen. — Itt megemlítjük még, hogy néhány bérma-lkozó, kiknek bérmaszüloik vasárnap a dél-felé érkező vonattal jöttek Budapestről, elkéstek a bérma-lástól a bérma gyermekek nem kis szomorúságára, mert az ünnepélynek 1/12 órakor vége volt. — Batthyány püspök másnap a déli vonattal dr. Puchovszky Balint kíséretében Tren-sénmegyebe utazott.

Nyitra városi főjegyző választás. Ma, május 20-án járt le a pályázat a nyit-ravárosi főjegyzői állásra. Beérkezett összesen 5 kérvény és pedig Beller János számbokréthi szolgabíró, Gyürky Ferenc nyitriai v. főjegyző helyettesé, továbbá Kanovics N. Nagyszombatból, Lihán Jenő nyitriai törvényszéki aljegyzőé, és végül Szabó István cabaji jegyzőé. Ugy vagyunk tájékozva, hogy Gyürky, Lihán és Szabó között lesz erősebb küzdelem. A polgármester még nem tűzte ki a választó közgyűlést, nyilván csak június első feleében ejtik meg a választás.

Antialkoholikus előadás. A helybeli kath. kőműves egyeletben a mult vasárnap igen érdekes és korszerű előadás volt. 46 vitetett képen mutatták be, mily káros hatással van az alkoholikus (szeszis) italok élvezete a társadalom minden rétegeire. A szabad előadást dr. Babó Tivadar kórházi főorvos ur tartotta. Igen érdekesen beszélt, szép választékos nyelvezettel esetelte a pusztító hatásokat, s bár felolvasása 8 órától 10-ig tartott, a közönség élénk figyelemmel kísérte és szavait helyezete. Sajnos, hogy nem sokan voltak együtt, mert az idő rosszul volt megválasztva, a tagok nagyrésze már a vidéken dolgozik, bérma-lás is volt, azért legjobb ezen előadásokat a téli szezonban tartani, sokkal több eredményük lesz és ezt itt kellene megismételni a téli idény alatt.

cim alatt adták a darabot, akkor senkisé ment a színházba: azt gondoltak Hruozvita irta mysterium.

Elöl járjon-e hát, vagy hátul a gróf, meg a doktor?

En azt mondom, hogyha cim, akkor elől, mert ez a szokás a magyarban, ha pedig minőség, akkor hátul, mert ez a valóság.

A szokás dirigál minden nyelvben.

Az oroszban a családi névhez hozzá ragasztják még a szülő keresztnevét is, még pedig a férfi nevéhez az apát, a nő nevéhez az anyát. Ott ez a szokás. S a szokás a törvény.

A magyar (százados szokás szerint) a név elé teszi a „nemes“, a „gróf“, a „báró“, a „doktor“ címet, másodiknak jön a praedikátum, harmadiknak a vezetéknev, negyediknek a keresztnev; latinban elsőnek jön a cim, másodiknak a keresztnev, harmadiknak a vezetéknev, utolsónak a praedikátum.

„Gróf Kriptavári Dörgedelmy Uzindur“.

„Comes Uzindur Dörgedelmy de Kriptavár“.

De hátul is jöhet; például:

„Jelen volt a népgyűlésen gróf Dörgedelmy Uzindur“.

Halálozás. Tavarnoki báró Hardt-Stummer Albert, nagybirtokos, nyitrai megyei virilista f. hó 14-én hosszas szenvedés után 52 éves korában Bécsben meghalt.

Tóth Lajos, nagytapolcsányi főszolgabíró neje, szül. Csernyák Etel úrhölgy hosszas betegség után f. hó 15-én Nagy-Tapolcsányban elszenderült az Urban. Hült tetemét f. hó 17-én be-szentelték és Nyitrára szállították, hol is 18-án a családi sírboltba eltemették. Nagyszámu rokonsága és tapolcsányi ismerősei kísérték utolsó útjára.

Szamek Károly, kis-bábi plébános élete 36-ik, áldozópapsága 13-ik évében a f. hó 17-én az Urban elhunyt. Csenedesen, zajtalanul, de annál áldásosabban működött.

Turcsán Pál, alsó-győrödi körjegyző f. hó 18-án a halotti szentségek ájtatos felvétele után élte 29-ik évében elhalálozott.

Búcsúbanket. A nyitrai honvéd tisztikar csütörtökön f. hó 18-án búcsúbanketet rendezett a távozó Sebedk tőrzsorvos és Hegedűs Ede huszárőrnagy urak tiszteletére. A lakoma este fél nyolc órakor vette kezdetét. Résztvettek a helybeli honvédtisztek családjaikkal együtt; összesen mintegy nyolcvan személy volt jelen. Lóskay tábornok úr nem lévén kedvelője a hosszú beszédeknek, — csak poharazás közben búcsúzott a távozóktól és egyben üdvözölte az új tőrzsorvost. Nem szabad azonban azt hinni, hogy a poharköszöntők elmaradása talán levont valamit az estélyi ünnepi fényéből. Sőt ellenkezőleg ezáltal az estély sokkal fesztelenebb és barátságosabb színezetet öltött. A vendégek a legkedélyesebb társalgás közben a késő éjjeli órákig maradtak együtt, és szíves részvételükkel méltó jeleket adtak a búcsúzó két tőrztiszt iránt érzett bajtársi és baráti szeretetüknek.

Megyei közgyűlés Trencsénben. A szomszéd Trencsén vármegyében f. hó 18-án tartották meg a rendes tavaszi közgyűlést, a szabadelvű párt még mindig remél eme ősi fészében, azért a megyegyűlésre teljes számban bevonult, az ellenzéki képviselők csekély számban jöttek össze. Tárgyalásra volt tűzve 59 pont, az egész szokott egyhanguságban tárgyalatott. Kiemeljük a 15-ik pontot, melyben Heves megye bizalmi felirata szerepel, a közgyűlés előlött napirendre tért. Hevesebb vitát provokált *Gróf Pongrácz János*, ellenzéki, aki bizonyítja, hogy dr. Schwertner alispánnak nem volt joga Rudnay István zsolnai főbírónak, mint volt jelöltnek a közgyűlés határozata nélkül megadni a szabadságot. Haydín Imre és dr. Stern zsolnai ügyvéd védelmezték az alispán álláspontját. Érdekes még *Szilvay István* ellenzéki indítványa, aki javasolja, hogy gr. Tisza Istvánnak szavazzanak köszönetet, mert ő neki köszönhető, hogy az egyesült ellenzék az országban oly fényes győzelmet aratott. A főispán azonban csavart a dolgon, és fölteszi a kérdést, vajjon köszönet szavazandó-e Tisza István grófnak kormányzati rendszeréért. Erre azonban az indítványozó nem akart ráállani és indítványát visszavonta.

Beszűntetett lap. Szébb reményekre jogosított laptársunk, a „Nagy-Tapolcsány és Vidéke” f. hó 14-én jelent meg utoljára. Papsitka Vilmos, a volt szerkesztő búcsúztatja el, a megszüntetés egyik oka, hogy a laptulajdonos nyomdáját eladta, másrészt pedig a pártolás hiánya, mert hogy vidéki kis városkában egy lap subven-tió nélkül, pusztán előfizetőkötől legyen képes existálni, ennek a lehetetlenségéről annak van fogalma, aki a hírlapírás módozatait ismeri.

Tisztességes hullaházat a temetőnek. Hány esetben fordult már elő, hogy midőn vidékről hoznak valakit a nyitrai temetőbe, vagy ha egy jobb módú nyitrai család valamely tagja ragályos betegségben elhalálozik, nem tartják otthon, hanem kénytelenek a temető u. n. hullaházába kiteríteni. Valamikor a temetői kápolnában szokás volt kiteríteni, de miután ez hatóságilag be van tiltva és miután szent miséket is mondanak a kápolnában, senkisé nem kívánhatja, hogy a kápolna ragályos bacillusok tanyája legyen. Ilyenkor persze a plébánost okolják, hogy nem engedi meg, pedig csak törvény előírta kötele-ségeket tesz eleget. Azért már egyszer helyén volna egy tisztességes hullaházat emelni, hisz a 10 koronás sírhelyek árából bőségesen jutna egy hullaházra?

Uj körorvos. A nagygyőröci szervezett új állásra tudvalevőleg *dr. Pongrácz Gyula*, krom-pachi vasgyári orvos Mercáder Ede nagy takarékpénztári vezértitkár veje választott meg, s ezen állását már el is foglalta.

Városunk és megyénk kitüntetett hölgyei. Többször adtunk már arról hírt, hogy a József főherceg Szanatórium Egyesület hálája és elismerése jeléül művészi becsü kintün-tető oklevelet küld azoknak, akik buzgó fárado-zásuk és áldozatkészségükkel lehetővé tették az első népszanatórium építését. Az oklevelen lévő kép azt szimbolizálja, hogy a tüdőbetegék egész serege jut be a tüdőbeteg gyógyító házba. Mint értesülünk városunkban és megyénkben az ember-szerető célért lelkesen fárado egyesületi elnökség a József főherceg aláírásával ellátva okleveleket az alábbi hölgyeknek küldötte meg: Thurócy Vil-mosné *Nyitra-Ivanka* Thurócy Károlyné, Tombor Kornélné, Szirányi Gézáne, Seeber Vincéné, Pol-inszky Emilné, Mérey Lajosné, Markhot Gyuláné, Majthényi Gézáne, Magyar Miklósné, Lóskay Gá-borné, Kubjca Miklósné, Kovách Ödönné, Kostyal Miklósné, Özv. Kopesányi Nándorné, Faschler Fe-rencné, Engel Józsefné, Dröxler Róbertné, Csil-laghy Györgyné, Crausz Vincéné, Özv. Bohunka Gézáne, Árpássy Imréné *Nyitra*, Revicky Ar-mandné *Bucsnay*, Özv. Gregáné Baló Berta *Miava*, Báró Stummer Ágostonné *Tavarnok*, Rébay Má-ria, Pohl Jakabné, Raiss Béláné, Dvorzsacek Já-nosné, Mallasz Karolin, Petrikovics Aladárné, Kropácsy Jenőné, Fridrich Alajosné, Adda Vic-torné, Tóth Lajosné, Kevicky Lajosné, Kiapelek Ferencné, Mayer Miksáné, *Nagy-Tapolcsány*, Ma-chovich Jánosné, *Pöstyén*, Gróf Zedwite Uzné *Moraván*, Tarnócy Béláné *Alsólelőc*, Gyulay Já-nosné *Privigye*, Fridecky Béláné, *Holics*, Mészáros Irma *Tornóc*, Medzihradzky Emilia *O-Tura*, Blas-kovich Mici *Zsámbokréth*.

Sikerült ünnepély. A nagytapolcsányi kath. legényegylet mult vasárnap védőszentjének, Szent Józsefnek tiszteletére igen sikerült ünne-pélyt rendezett. Előkelő társaság gyűlt egybe, sokakat a hajnal is ott talált.

Vizgák a vidéken. A nyitrai alespe-ri kerülethez tartozó községekben, miután a törvény előírta iskolatogatósnak már elége van teve, és miután a szegény nép ily időben gyer-mekét munkába már fogja a hét folyamán meg-tartották az évvégi vizgákat. A vizsgálatokon a gyöngélkedő Biringer Ádám, c. kanonok, esperes képviselőhöz részint Kmettyó Pál darázi plé-bános, esperesi kerületbeli titkár, részint Hevera János városi segédlelkész elnököltek, és a tapasz-talt eredmény fölött az illetékes hatóság ked-vező jelentést tettek.

Adomány. Vince Károly, nagyhindi espe-res-plébános ur, mint más években, ez idén sem feledkezett meg a nyitrai árvaház szegény gyer-mekeiről. Abból az alkalomból, hogy a hercegprí-más ő emja 50 éves áldozarságát ünnepli, hogy az árvaház gyermekei is kivegyek a maguk ré-szüket ez öröm napból 40 koronát adományozott az árvák számára rendezendő majálisra.

Trencsén 2. Trencsénben a Szentanna-tér 261 száma alatt új pósthivatal létesült, mely azonban csak *felvételi szolgálatot teljesít*.

Az átutazó trónörökös. cim alatt „A Polgár” Vázsonyi Vilmos legújabb alapított napilapja a következőket írja: Egy könyvomatos jelenti, hogy *Ferenc Ferdinánd* főherceg, trón-örökös tegnap éjszaka 11 órakor Bécsből az ex-press vonattal Budapestre érkezett s néhány per-cnyi itt időzés után — mi alatt kocsját el nem hagyta — tovább folytatta útját Écskára. E hír-hez hozzá kell tennünk, hogy Écskára vadászni ment a trónörökös és valószínű, hogy a miképpen keresztül utazott a magyar fővárosban, úgy fog visszautazni is. Miként egy legelőkelőbb idegen, akit Magyarországon csak az őzbakok érdekelnek. Évek óta hozzá vagyunk szokva, hogy Ferenc Ferdinánd trónörökös ha csak a hadgyakorlatok kedvéért mint katona nem jelenik meg Magyar-országon, csupán őzbakok, vagy nyulak kedvéért teszi lábát leendő királysága területére. A nép is csak így látja, így ismeri: a vasuti kocsi ablakán át, vagy pedig bakot löve.

Ezen cynikus hang eszünkbe juttatja, hogy mily szerencsétlen emberek néha a trónörökö-sök. — Mi ugyanis úgy vagyunk tájékozva, hogy ha Ferenc Ferdinánd ő fensége Budapesten ki nem száll, senkivel nem érintkezik, azt kénytelen-ségből teszi. Nem azért, mintha őt a válság nem érdekelné, vagy nagyobb ingert képeznének reá

az écskai őzbakok, mint a politikai válság meg-oldása, hanem lehetnek az életben körülmények, amelyek egyenesen meg nem engedik, hogy valaki másnak ügyeibe avatkozhassek, ha azok egyébként még oly közel érintik is. Az ilyen személyt azután perszifálni legnagyobb méltánytalanság is. Mert azt csak megengedi Vázsonyi úr, hogy ma Ma-gyarországon nem csak a „Polgár”, hanem minden polgár élénken érdeklődik a válság iránt, annál inkább a leendő „legelső magyar — polgár” a trónörökös, akit a kérdés utóvégre mint Magyar-ország jövőendő királyát mégis csak közelebről érint, mint egy budapesti hírlapíró, akit soron-kint fizetnek a szerkesztőségben. Ha a látszat ennek ellenkezőjét mutatná is, nem szabad köny-nyelműen nekiugratni a tekintély személyesítője-nek, még akkor sem, ha az ember mindjárt — de-mokrata is.

Állami iskola — Chinoránban? Szenzációsnak mondhatjuk a hírt, a melynek mes-terséges terjesztésén fáradoznak egyesek, hogy Nyitravármegye egyik leggazdagabb és tisztán katolikusokból lakott községében Chinoránban állami iskola létesítésén fáradoznak. A hangulat keltésnek nem rossz gondolat. Ezen eszmének ki volna a legbuzgóbb híve, azt tudjuk, a chinorá-niak azonban távol állanak tőle. Várjuk az ille-tekés körök nyilatkozatát, addig már előre is je-lezhetjük, hogy 1—2 ember elérhetlen óhaja meg nem egy hitbuzgó község közvéleménye. Nem ár-tana a félrevezetett népet alaposan kioktatni az állami iskola áldásairól.

Vasuti jegyek ellenőrzése. E hóban a vasuti jegyek ellenőrzése tekintetében új rend lépett életbe. Erre vonatkozólag a kereskedelem-ügyi miniszter a következő rendeletet bocsátotta ki: „A menetjegy a váróhelyiségbe való bemenet alkalmával, a pálya-előterre való belépéskor és ennek elhagyásakor, a kocsi-ba való felszállásnál, ugyszintén menetközben bármikor kívánatra elő-mutatandó, és azon berendezéshez képest, mely az ut utolsó vonalrészére nézve fennáll, vagy rövid idővel az utazás befejezte előtt, vagy annak befejezte után kívánatra átadandó. Érvényes me-netjegy nélküli utas az általa megtejt egész utra, és ha azon állomás, ahol felszállott, nyomban két-ségtelenül meg nem állapítható, a vonat által meg-tett egész utra eső rendes menetdíj kétszeres összegét, de legalább 6 koronát fizetni köteles. Ellenben az, ki a kalauznak vagy vonatvezetőnek minden felszólítás nélkül jelenti, hogy elkésés miatt jegyet már nem válthatott, csak a rendes menetdíjat 1 korona pótlékkal felemelve, legfel-jebb azonban a menetdíj kétszeresét tartozik fi-zetni. Az utas, ki azonban fizetni vonakodik, a vonatról kiutasítható. Aki érvényes menetjegy nél-kül foglal helyet, egy indulásra készen álló vo-natban, 6 koronát köteles fizetni. Mindezen ese-tekben pótgjegy, vagy egyéb igazolvány szolgál-tandó ki. Elzárt helyiségekkel vagy pálya előte-rekkel bíró állomásokon a pályaudvar belépti jegy a váróhelyiségbe vagy a pálya előterre való belé-péskor előmutatandó és azok elhagyásakor át-adandó.

A póstyéni fürdővendégek száma a legutolsó hivatalos május 14-iki kimutatás sze-rint elérte a 432-öt. A világ minden tájáról van-nak vendégek, akik gyógyulást keresnek; nagy számmal szerepel Orosz és Lengyelország, de Ang-liából is vannak, többi között L'Arronge Betty színésznő Londonból. Az ismerősök közül ott ke-res üdülést herceg Odescalchi Arthur, szkicói bir-tokos, Mercáder Antal, nyitrai kereskedő és Kec-keméthy Bela lakácsi gazdatiszt.

Tűz. Május 17-én a delutáni órákban Dob-rocsna község 3 házikó kivételével porrá égett. A kár kiszámíthatlan, a tűz oka ismeretlen.

XXIII. Nemzetközi lóvásár Érsek-ujvárott. A Nyitrai megyei Gazdasági Egyesü-let f. hóban Érsekujvárott a XXIII. nemzetközi lóvásárt rendezte. A vásár sikerét nagyban emelte a verőfényes idő, mely nemcsak Érsekujvár, ha-nem az egész vidék lakosságát vonzotta a vásár-térre, ahol bőven nyílt alkalom a felhajtott kettes és négyes fogatokban való gyönyörködésre. Ez évben a felhajtott lovak száma meghaladta az összes eddigi felhajtásokat, amennyiben e vásárra 1049 ló jelentetett be. E vásáron egyes lovak 2000—2500 koronáért keltek el. A felhajtott 1049 lóból eladott 320 drb. ló 475 kor. átlag árral. Az eladott 320 drb. lóból külföldre vitetett 159 drb., tehát az eladott mennyiség 50%, ami azt tanúsítja, hogy a vásár a külföldi vevők igényeit teljes mértékben kielégítette. Legtöbbet vásárol-tak az alábbi külföldi kereskedők: Scheift József, Winter Miksa, Niglitz János, J. Colender, Jockl Henrik, Löwy Alajos, Sztránszky R. D. stb.

latin nyelvre mint olyanra tanszékelt kell szerelni, mért is az intézet spiritualisa megbízott, hogy hetenkint két órai előadást tartson a bölcsészet hallgatóinak, melyet mindkét évfolyam növendékei látogatni tartoztak.

A magyar nyelvet Roskoványi Ágoston püspök mihelyt a rideg politikai viszonyok kissé enyhültek ismét behozta. 1859-ben november 13-iki levelével két órai ugynevezett circulust irván elő a növendékeknek, hogy ugy azok, kik a nyelvet nem bírják, azt megtanulhassák, valamint kik abban magukat tovább képezni akarják, ebbeli kívánságuk teljesüljön.

Hogy mily nagy súlyt fektetett erre Roskoványi már 1859-ben kiviláglik abból, hogy félevenként külön információt bekövetelt arról, hogy milyen előmenetelt tett minden növendék a magyar nyelvben.

Nem távozhatunk el e korszaktól anélkül, hogy meg ne említsük, miszerint Palugyay is a legelenkebb figyelemmel kísérte papnöveldejének fejlődését. Nem csak ismételten meglátogatta különösen a Veni Sancte nagy vizsgák alkalmával, de azonkívül ügyeit, hogy növendékei a bejáró világi hallgatóktól, kik könnyelműbbek lehettek, meg ne mételeytessenek, miért is ezeket kizárta az intézetből és a gimnáziumba utasította és csak különös kiváltságképen megengedte, hogy olyanok, kik később amugy is egyházi pályára lépnek, mint világi hallgatók, a papnövelde bölcsészeti tanfolyamát látogathatják.

A fejedelmi alapítványairól örök időkre emlékeztető Palugyay püspök azonkívül küsszemináriumra 200,000 frtot tett le, hogy növendékei már zsenge koruktól fogva szorosán egyházi szellemenben nevelkedve már eleve készüljenek a terhes pályára. Ezen óhaja későbbben 1888-ban részben teljesült is, mint alább látni fogjuk.

Nagy változást okozott az intézetben az 1858. esztergomi tartományi zsinat, mely az eddig divott osztályösszevonást, hogy t. i. a III. és IV. évesek, valamint az I. és II. éves theologusok együtt hallgatták az előadásokat, beszüntette és mind a négy kurzusra külön-külön előadásokat rendelt. Ez által — természetesen kétszer annyi tanerőre volt szükség, miért is a bölcsészeti előadásokat a papnöveldeben beszüntették és ezen tanfolyam növendékei a nyitrai piaristák gimnáziumában végeztek tanulmányaikat. Az 1858/9. tanévben a 7. osztály a gimnáziumba járt, a 8. pedig még a papneveldeben végzett, míg a következő tanévben a II. bölcsészeti kurzus is megszűnt.

Nyitra város legújabb és legmodernebb üzlete
Verebély Géza, Vármegye-u. 16.

Üzletemnek rohamos fejlődése folytán kénytelen vagyok helyszüke miatt az összes rövidárú, csipkék és szallagok továbbvezetését beszüntetni, miért is ezen cikketek beszerzési áron alul is végelárusítom. Kérem tehát a t. c. vásárló közönséget, hogy e kedvező alkalmat el nem mulasztani s szükségletét e cikkekben minél előbb beszerezni sziveskedjék, miután ezen cikkek rövid időn belül lesznek elárusítva.

Ajánlja dúsan felszerelt

RAKTÁRÁT

uri, női divat, fehérnemű, asztalnemű, kézmű és szövött árukban

a n. érdemű közönség szives figyelmébe.

A cég csak elsőrangú, megbízható gyártmányokat tart raktáron.

Kitünő magyar gyártmányok: pécsi bőr keztyűk, szépségi asztalneműek és vásznak; Pelikán és Gyukits-féle kalapok, rózsahegy-i pamutvásznak, nagyenyedi harisnyák, ó-budai voilek, stb.

Francia és angol tavaszi női szövet különlegességek.

Siegl-féle lenvásznak. — Regenhardt és Raymann-féle asztalneműek. Schroll-féle sifonok.

Cosmanosi voilek, francia batisztok, delaineek, zefirek.

Angol ruha vásznak.

Tavaszi férfi kalapujdonságok, nyakendő különlegességek s egyéb férfidivat cikkek.

Bélés és rövid árúk.

A cég melegen ajánlja saját utasítása szerint készült, eddig bármily néven elnevezett minőségeket felülmuló

„TÜNDÉRVÁSZNÁT“

(PAMUTFONÁL)

mely ágyneműekre és női ingekre felette alkalmas. 3 minőségben van raktáron!

I-ső minőség 1 vég 23 méter 82 cm. széles K. 17.50

II-ik " 1 " 23 " 82 cm. " K. 15.30

III-ik " 1 " 23 " 82 cm. " K. 13.20

3% pénztári engedményvel.

E kitünő, tündéres szépségű vásznat kizárólagosan csak fenti cégnél lehet beszerezni, miután a gyáros erre szerződésileg kötelezve van.

Minden egyes cikken a legolcsóbb szabott ár van feltüntetve, miért is kérem a n. é. közönséget, kegyeskedjék a céltalan alkudozást mellőzni.

Tisztelettel esedezem a n. é. közönséghez, méltóztatna üzletemet nagybecsű látogatásával megtisztelni, hogy az árúk minősége, szépsége s rendkívüli olcsósága felől — minden vételkötelezettség nélkül — meggyőződést szerezni alkalmat nyiljék.

UGYANITT JÓ HÁZBÓL VALÓ KERESZTYÉN FIATALEMBER GYAKORNOKNAK FELVÉTELEK.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

UJ ÜZLET! Guttmann Sámuel UJ ÜZLET!

Nyitrán, Tóth Vilmos utca 10. szám.

Kész férfi-, fiu- és gyermek-ruhák

óriási választékban a legjutányosabb áron kaphatók.

**Nyitra és vidékén
osztálysorsjegyek**

Török A. és Tsa

legnagyobb és kiválóan
szerencsés bankházából

Bpest, VI., Teréz-körút 46/a.

→ kizárólag ←

nálam kaphatók.

Az I. osztály huzása
május 25. és 26-án.

Az I. osztályú sorsjegyek árai:

1/2 sorsjegy 12 k. 1/4 sorsjegy 6 k.
1/4 sorsjegy 3 k. 1/8 sorsjegy 1.50 k.

Kiváló tisztelettel
Fürszt Szidónia.

HIRDETMÉNYEK

a „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ részére
jutányosan felvételnek a kiadóhivatalban.

Kitünő minőségű „Togo“ **száj- és fogviz a fogak ápolá-
sára, jobbat nem ajánlhatunk.**
Egyszeri próba meggyőz mindenkit. Használati utasítás mellékelve.
Kapható: **EINGZINGER JÓZSEF és TSA** fűszerkereskedésében Nyitrán.

Alapított 1859-ben.

Alapított 1859-ben.

**Linkenberg József mint utóda
Winterstein Zsigmond vaskereskedőnek.**

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánlani dú-
san berendezett raktáramat, hol minden szakmába vágó **vas és festék árúk,**
angollakkok kocsigvartók, asztalosok, továbbá építőmesterek részére: **valódi
Asphalt és elszigetelő lemezek, gipsz, cement, carbolineum,**
carbóli, kátrány, festők és mázolóok részére mindennemű **szárazpor** és
olajfestékek, kencék, terpentín, denaturált szesz; gazdaságok ré-
szére **kész teherkocsi festék** minden színben, mely csaknem nélkülözhe-
tetlen, megóvja a kocsit a korai rothadástól. „Torotte“-féle **gépzsir** (Consistent)
dobosinek, dobfogak, csavarok, gépalkatrészek, valódi Winter-féle
tengelyek, Steyer sin és patkóvasak, eke alkatrészek stb. kaphatók.

Minden áru oly lelkiismeretes ár mellett lesz számítva,
mely ár versenyen kívüli, kívánatra árlapot bérmentve küldök.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve vagyok

mély tisztelettel **Linkenberg József,**

vaskereskedő

Pár-utca 22. szám.

9-15

Uj üzlet!

GUTTMANN SÁMUEL
NYITRA, TÓTH VILMOS UTCA 10. SZÁM.

Uj üzlet!

GUTTMANN SÁMUEL
NYITRA, TÓTH VILMOS UTCA 10. SZÁM.

Kérem egy szóra!

Olvassa el az itt fölsoroltakat:

kész férfi-, fiu- és gyermekruha-üzletet

nyitottam, hol a legjobb és legfinomabb kiállítású, minden idénynek megfelelő ruhák óriási
választékban mindig raktáron lesznek. Minden kényes izlést kielégítő, a mai kor igényeinek
minden tekintetben megfelelő ruhák a legjutányosabb áron nálam kaphatók **szabott árak**
mellett. Minden egyes darabon az ár fel van tüntetve, úgy hogy a vevők túlfizetésnek nincsenek
kitéve, sem pedig alkudozással terhelve. Minden tőlem vett ruha általam szigorúan vizsgálat alá
lesz véve, úgy hogy minden tekintetben meg kell hogy feleljen. Kérem erről meggyőződést sze-
rezni és becses látogatásával megtisztelni. Készséggel megmutatom a legujabb divat szerint ké-
szített ruhákat minden vételkötelezettség nélkül.
Főtőrekvésem a t. vevőim bizalmát kiérdemelni.

13-20

Kiváló tisztelettel

Guttmann Sámuel,
kész férfi-, fiu- és gyermekruha-kereskedő.

GUTTMANN SÁMUEL
NYITRA, TÓTH VILMOS UTCA 10. SZÁM.

Uj üzlet!

GUTTMANN SÁMUEL
NYITRA, TÓTH VILMOS UTCA 10. SZÁM.

Uj üzlet!

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMES IZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

Bécsi nő, igen jó családból való, összeköttetést óhajt előkelő keresztény földbirtokos vagy uradalmi jószágigazgató családjával, német nyelv tanítása céljából. — Fizetésre nem reflektál. — Levelek „Countrylife“ cím alatt a „Nyitra-megyei Szemle“ kiadóhivatalához küldendők.

Alapított 1869-ben.

Nyitrai Népbank mint részvénytársaság

elfogad betéteket a legutányosabb feltételek mellett, leszámítol váltókat, betéti könyvecskéket; kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben; előleget ad arany- és ezüstművekre, sorsjegyek-, részvények- és másnemű értékpapírokra; elad és vesz mindennemű értékpapírt napi árfolyamban; felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

Az igazgatóság.

Székháza Városháztér 3. sz.

Gyönyörű fehér arcbőrt el lehet érni a világhírű Hajós-féle aradi ibolya-crème

használatával.

Szeplő, májfolt, bibircs, bőrvörösség és mindennemű arctisztálanságot varázsszerűen eltüntet. A párisi és londoni hygienicus kiállításokon aranyérmekkel és díszoklevéllel kitüntetve.

Egy tégely ára 1 korona.

Ibolya-crème szappan 70 fill. Ibolya-hűlgyopor fehér, rózsas vagy krém színben doboza 1 K. 20 fill. Ibolya-tej (Eau de Violette de Hajós) 1 korona.

Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól!!! A bevásárlásnál csakis HAJÓS-féle készítményeket tessék kérni és elfogadni.

Kapható a készítő és feltalálónál: 3—10

Hajós Árpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrásy-tér 22., a megyeházzal szemben.

Nyitrai főraktár:

Kubányi István drogueria Városháztér.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kainitot

szavatolt 12,4% tiszta káli = 23—24%
kénsavas káli tartalommal, *** **

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74—76%
kénsavas káli tartalommal, *** **

KOVASAVAS KÁLIT (dohánytrágyázásra) továbbá

mindennemű egyéb **mütrágyaféléket**, azonkívül

Rézgálicot (98—99%) elismert kitünő minőségben legolcsóbban szállit a

„HUNGÁRIA“ mütrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDÉSI ANYAGA

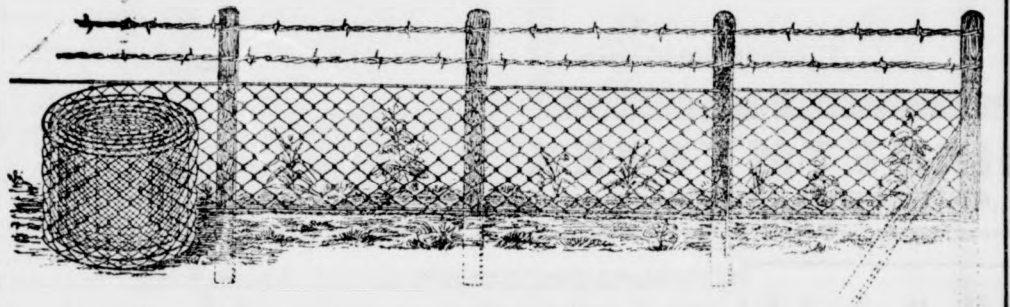
MAGYARORSZÁGI KÖZPONT:
ETERNIT MŰVEK HATSCHÉK LAJOS
BUDAPEST VI., ANDRÁSSY-ÚT 33.

Eladási hely:
Singer Vilmos fia cégnél Privigyén.

Eladási hely:
Singer Vilmos fia cégnél Privigyén.

PÁZMÁNDI JÓZSEF kerítés-, sodrony- fonó- és szövőipar

NYITRÁN, TÓTH VILMOS UTCA 32. SZÁM.

Saját készítményű gépfonatok vadás kertek, szőlők, gazdasági épületek, kerti pavilonok, folyosók, és baromfi ketrecek stb. bekerítésére. Gyp- és virág-diszkerítések, vasajtók, kapuk, ablakrácszatok stb. Föld-, kavics- és kőszén-áthányó rosták. — Rezesített acél-matracfonatok. Réz- és vassodrony-szövetek és fonatok gazdasági célokra, úgyszintén kék és zöld sodronyból ablak légy-szövetek, valamint

☻☻☻☻ **dobok és dobbörök készítése.** ☻☻☻☻